

Inhoud

1: Uw horizon verbreden	1
Heerlijke sfeer	2
Motivatie: Waarom maken we foto's?	2
Leren zien, leren kijken	4
Gevoel in foto's leggen	6
Vorbereiding voor een fotografie uitstapje	7
Creatief denken	10
Het juiste moment kiezen	10
Wijk eens van de regels af, doe eens gek!	11
Blijf oefenen, geef niet op!	13
2: Apparatuur en de belangrijkste accessoires	15
Systeemcamera en spiegelreflexcamera	16
Objectieven	22
Flitsers	25
Statieven	26
Filters	27
Overige accessoires	30
3: Camera-instellingen	31
Volautomatische opnamen	32
Voorgeprogrammeerde opname-instellingen	32
Creatieve modi	36
ISO-waarde	43
Belichting instellen	44
Belichtingscompensatie	45
Het histogram, wat is dat?	47
Witbalans en kleurtemperatuur	49
Scherpstelling	53
Transportstanden	56
Afbeeldingskwaliteit en grootte	56

4: Soorten licht	59
Natuurlijk licht	60
Flitslicht gebruiken	71
Studiobelichting	79
5: Compositie	83
Ontdekkingsreis	84
Regel van derden	84
Compositietips	86
6: Actie- en sportfotografie	119
Alles wat beweegt	120
Algemeen	120
Beweging bevroren	121
Beweging vasthouden	123
Sportfoto's	127
7: Architectuur	131
Steden en dorpen	132
Gebouwen en interieur	138
8: Avond- en nachtfotografie	153
Het blauwe uur	154
Bij avond en nacht fotograferen	156
Vuurwerk	161
De sterren	163
Licht tekenen	165
9: Dieren, bloemen en planten	167
Dieren	168
Bloemen en planten	184
10: Landschappen fotograferen	193
Het licht	194
Compositie	197
Groothoekobjectief of teleobjectief	202
Panoramafoto's maken	205

11: Macro- en close-upfotografie	207
Accessoires voor macrofotografie	208
Macro-opnamen en close-ups maken	212
Onderwerpen	216
12: Mensen fotograferen	221
Vraag om toestemming	222
Welke brandpuntsafstand gebruik ik?	222
Kinderen	223
Portretten	225
Straatfotografie	229
Tips voor fotograferen bij etentjes en feestjes	234
13: Producten en stilleven	235
Goede productfoto is goede reclame	236
Accessoires voor stilleven- en productfotografie	237
Een stilleven opbouwen	242
Stilleven en producten fotograferen	244
14: Op reis!	249
Welke apparatuur neem ik mee?	250
Vakantiefoto's	255
Een klein overzicht	255
15: Het weer	273
Zonsopkomst en zonsondergang	274
Wolken	277
Weersomstandigheden	278
Winterse foto's	287
16: Foto's beheren en bewerken	291
Uw foto's beheren en bewerken	292
Waarom in het RAW-formaat fotograferen?	294
Index	299

focus

Uw horizon verbreden

Essentiële vaardigheden:

- Leren zien, leren kijken
- Gevoel in foto's leggen
- Planning
- Het juiste moment kiezen

Heerlijke sfeer

Niets is leuker om de sfeer en zelfs de warmte op die mooie plek bijna weer te voelen bij het bekijken van de foto's die daar gemaakt zijn.

Helaas komt het tegenovergestelde veel vaker voor, u kijkt naar uw foto's en u vraagt zich af waar die heerlijke sfeer gebleven is. U voelt helemaal niets terug van die heerlijke warmte op uw huid of de prachtige vogelgeluiden op de achtergrond. De foto roept bijna niets bij u op, hoe u zich ook inspant.

Het vastleggen en later opnieuw oproepen van gevoelens is een grote uitdaging in de fotografie. De technische beheersing van uw camera, of dit nu een telefoon of geavanceerde camera is, is heel belangrijk maar dit is eigenlijk slechts een klein onderdeel van het grote geheel. Er zijn nog veel meer dingen die een belangrijke rol spelen; de sfeer, het gevoel en de redenen waarom u een bepaalde foto wilt maken.

Leg niet alleen vast wat u letterlijk ziet, maar laat ook uw gevoel en uw fantasie meespelen in de wijze waarop u een onderwerp vastlegt.

Motivatie: Waarom maken we foto's?

Voor de mensen zullen de belangrijkste redenen voor het maken van foto's de volgende zijn:

- **Vastleggen** Het vastleggen van het leven van opgroeiende kinderen en gebeurtenissen in de familie- en vriendenkring is bij veel mensen de belangrijkste reden om de camera te gebruiken. Een album met foto's van de hoogtepunten uit hun leven is een van de mooiste dingen die u uw kinderen mee kunt geven als zij het ouderlijk huis verlaten. Het maakt niet uit of dit een album op papier is of een digitaal samengesteld album. Ook het vastleggen van de hoogtepunten uit ons eigen leven is belangrijk, het is heerlijk om gebeurtenissen op die manier te herbeleven.
- **Creëren** Door de opkomst van de digitale fotografie is voor iedereen de mogelijkheid ontstaan om gemaakte foto's te bewerken, ook artiesten kiezen de fotografie als medium en combineren foto's met andere media.
- **Competitie** Fotowedstrijden op niveau zijn voor veel fotografen, zowel professionals als amateurs, een belangrijke factor in de motivatie om foto's te maken. Het willen delen van ervaringen met anderen kan leiden tot clubactiviteiten en het uitwisselen van kennis en nuttige tips.
- **Delen** Het delen van ervaringen is ook een belangrijke factor. Mensen willen ervaringen delen en het gevoel overbrengen dat ze op een bepaalde plek hadden. Journalistieke fotografie is ook een vorm van ervaringen delen, journalistieke foto's laten ons zien wat er elders in de

We zaten in onze bus te ontbijten en opeens kwam de zon door de wolken en was het licht fantastisch; snel de bus uit en naar buiten, het was heel koud maar zo mooi en dat is de herinnering die blijft.

wereld gebeurt. Een beeld zegt hierbij ook meer dan duizend woorden, het leert ons de situatie kennen of deze nu prettig om te zien is of niet.

- **Passie** Een passie voor het maken van mooie beelden is voor enthousiaste fotografen vaak een hele belangrijke motivatie. Dit gaat in ieder geval op voor mijzelf en diverse enthousiaste fotografen in mijn omgeving.

Deze prachtige graffiti stond op een vervallen nachtclub in Zuid-Frankrijk, letterlijk alles was beschilderd. Maar deze raakte me, in dit geval was het voor mij een beeld dat meer zei dan duizend woorden. Ik heb er heel lang naar staan kijken en kwam tot de conclusie dat dit met heel veel liefde gemaakt is.

Meestal bestaat de motivatie om te fotograferen uit een combinatie van bovenstaande factoren.

Leren zien, leren kijken

Een persoonlijke stijl ontstaat door eerst bewust te kijken, daarna het beeld te interpreteren en het vervolgens via fotografische kennis om te zetten in een compositie. Zo brengt een fotograaf een verhaal over naar de kijker.

Het is niet eenvoudig om een fotografische stijl te definiëren, deze vormt een uniek deel van de manier waarop een fotograaf visuele informatie interpreteert. Hier gaat een leerproces aan vooraf zowel in het fotograferen als in de nabewerking. Een eigen stijl blijft zich constant ontwikkelen.

De meest simpele dingen leveren vaak prachtige foto's op, deze emmers hangen in een oude vervallen boerderij waar alles nog is zoals het vroeger was, alleen de bewoners zijn nu een paar kippen en varkens!

Voor een creatief denkende fotograaf is het een constante uitdaging om observatietechnieken te ontwikkelen en te verfijnen en om deze aan derden over te brengen.

Technische kennis ontwikkelt zich door te blijven oefenen met de camera en meestal ook de computer waar men op nabewerkt. Het ontwikkelen van deze verschillende technieken maakt het fenomeen fotografie zo boeiend.

Suggesties voor het ontwikkelen van een eigen stijl

Enkele suggesties om alledaagse onderwerpen te benaderen, ze te interpreteren en ze om te zetten in een prachtige foto:

- Kijk eens wat langer naar een onderwerp of scene, observeer alle details. Het is zo heel goed mogelijk dat u onderdelen ziet die u nooit eerder zijn opgevallen.
- Kijk naar alles om u heen, u zult onderwerpen vinden waarvan u eerder nooit gedacht zou hebben dat ze aanleiding zouden zijn voor een foto. Juist die kleine alledaagse dingen kunnen zo mooi zijn en prachtige foto's opleveren.

Gevoel in foto's leggen

Een relatie aangaan met het onderwerp of de scene is een belangrijk onderdeel van het creatieve fotografieproces.

Wie kan bijvoorbeeld uw geliefden beter fotograferen dan uzelf? U kent als geen ander de lichaamstaal en de kleine subtiele uitdrukkingen van deze persoon of personen. Ook weet alleen u welke speciale objecten en plaatsen verbonden zijn met de mensen van wie u houdt. Uw beelden zullen uw liefde voor deze personen weergeven. Maar hoe verbindt u zich met een landschap of iets dat niet reageert?

- **Kennis** Als u iets weet over een onderwerp, dan bent u beter in staat om dit in een foto weer te geven. Een voorbeeld hiervan is Windjana Gorge in het noordwesten van Australië. De wanden van deze kloof zijn voormalige koraalriffen. Door deze kennis kijkt u anders en dat wordt ook in uw foto's weerspiegeld.
- **Gevoel** Voel de warmte, bestudeer de structuur en de vormen, luister ook naar de geluiden om u heen. Dit draagt bij tot de verbondenheid tussen u en uw onderwerp. Zo vormt zich in uw gedachten een beeld dat u wilt vastleggen.
- **Het beeld** Het resultaat moet sprekend zijn en het moment van de opname terugbrengen bij het bekijken van de foto. Zo is de foto van Windjana Gorge heel persoonlijk en brengt deze mijn verbondenheid met deze plek nog steeds onder woorden. De foto is in 2006 gemaakt. Wij waren vlak voor zonsondergang slechts met zijn tweetjes in de *gorge*, we voelden de eenzaamheid en de heerlijke warmte, we zagen de krokodillen in het water, hoorden de kaketoetsen en voelden ons één met deze prachtige natuur. Nog steeds brengt deze foto dit gevoel bij het bekijken terug ondanks het feit dat deze kwalitatief wat minder is, het huidige materiaal qua camera en lenzen is tegenwoordig weer aanzienlijk beter.

Als u iets ziet dat u wilt fotograferen, vraag u dan het volgende af: "Waarom wil ik dit onderwerp vastleggen, is het de vorm, de structuur of de kleur?" Bent u gefascineerd door iets dat moeilijk te definiëren is, vraag u dan af of de foto die u aan het maken bent dit fascinerende aspect weer zal geven.

Het is goed om naar het werk van anderen te kijken, zo vindt u inspiratie. Ga echter niet letterlijk andermans werk kopiëren, als u dat doet berooft u zichzelf van de vreugde die het maken van een mooie foto met zich mee brengt. Het zijn uw gevoelens, ideeën, gedachten en observaties die uw fotowerk een eigen individuele stijl geven, dat lukt niet door iets letterlijk na te maken.

Windjana Gorge.

Vorbereiding voor een fotografie uitstapje

Als u met de camera op stap gaat is het goed de wereld op een nieuwe wijze te bekijken. Neem de verschillende te fotograferen objecten in gedachten en denk aan de benadering van deze objecten. Er zijn diverse keuzes te maken, vergelijk het met een schilder met een leeg doek of een schrijver met een leeg vel papier.

Bedenk eerst waar u heen gaat en vervolgens wat u daar tegen kunt komen, sta ook stil bij hoe het weer zal zijn. Houd tevens rekening met de eigenschappen van een bepaalde plek, als u van plan bent naar Keukenhof te gaan bedenk dan hoe u de mooie bloemen of bomen maar ook mensen creatief vast kunt leggen.

U weet dat er vele soorten bloemen en planten te zien zullen zijn, bloeiende bomen maar ook vele toeristen die al een onderwerp op zich kunnen zijn. Bedenk ook wat de invloed van het weer op uw foto's zal zijn. Foto's die u op een stralende dag maakt zullen heel anders zijn dan foto's die u op een druilerige dag maakt. In het laatste geval kunt u wel weer mooie close-ups van druppeltjes op de bloemen maken. Elk nadeel heeft vaak ook weer een voordeel! Zet deze zaken op een rijtje en probeer de foto's te maken die u in gedachten hebt.

U weet misschien ook dat u bijvoorbeeld onderweg naar huis een mooi uitzicht tegenkomt, wie weet is er een mooie zonsondergang te zien. Grote bomen zullen dan prachtige silhouetten in het tegenlicht vormen.

Er zijn voor elk uitstapje zoveel mogelijkheden te bedenken die prachtige foto's op kunnen leveren.

Collage van een dagje Keukenhof, de bloemen, de bomen, de kleurrijke toeristen, de kunst, je komt veel tegen op deze prachtige plek.

Planning: Wat neemt u mee?

Wat neemt u mee om deze prachtige foto's te maken? Een macro-objectief is prachtig voor de close-ups van al die mooie bloemen, een teleobjectief om de bloemen en wellicht mensen van verderaf vast te kunnen leggen, een waterdichte tas voor het geval het gaat regenen.

Als u twijfelt kunt u het beste al uw materiaal meenemen. Wanneer u met een compactcamera fotografeert dan is de keuze eenvoudig, fotografeert u met een spiegelreflexcamera met diverse objectieven dan kan alles meenemen te zwaar worden. Dan is de systeemcamera met een aantal objectieven een uitkomst: flexibel qua objectieven, prima kwaliteit maar qua gewicht veel lichter dan een spiegelreflexcamera met gelijkwaardige objectieven.

Uw kans op succes wordt dus aanzienlijk vergroot als u vooraf kennis vergaart over de plaats waar u gaat fotograferen, u kunt dan hierop het materiaal dat u meeneemt baseren. Als u bijvoorbeeld dieren in het wild gaat fotograferen, onderzoek dan waar en wanneer deze dieren zich regelmatig vertonen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan herten in de bronstijd of een plek waar dieren regelmatig komen drinken. U weet dan ook dat u een teleobjectief nodig hebt en dat u het groothoek objectief thuis kunt laten.

Gaat u wilde bloemen fotograferen, zoek dan uit wanneer deze op hun mooist zijn en breng een macro-objectief mee.

Lees over uw onderwerpen en raadpleeg het internet. Zo vindt u een schat aan informatie. Hoe beter u bent voorbereid, hoe groter de kans op die ene geweldige foto.

Edelbert in de bronstijd, dit mannetje was bekaf, hij had het dan ook heel erg druk met zijn harem.

Creatief denken

Creativiteit is een abstract begrip en ieder mens heeft dit in meerdere of mindere mate in zich. Mogelijk bent u zich hier niet van bewust of gebruikt u uw creativiteit op een ander gebied. Soms kiest iemand er voor om creativiteit niet verder te ontwikkelen en dat is natuurlijk erg jammer want het kan zoveel plezier en voldoening geven.

Om uw creativiteit aan te scherpen kunt u zich laten inspireren. Lees tijdschriften, bezoek tentoonstellingen en bekijk foto's van anderen. Bedenk bijvoorbeeld hoe u foto's bij een artikel of in dit boek had gemaakt, of hoe anders u dit aan zou pakken. Het heeft tijd nodig maar creativiteit in het maken en bewerken van foto's kan ontwikkeld worden, als u zich er maar voor opent. Op een gegeven moment merkt u dat u die creativiteit in uw eigen foto's terug vindt.

Het juiste moment kiezen

Om spontaan op situaties te kunnen reageren is het noodzakelijk om veel te oefenen. Leer allereerst uw camera goed kennen zodat u direct kunt reageren. De camera moet een verlengstuk van uzelf worden. Met vrijwel alle camera's kunt u automatisch fotograferen, dit is echter creatief maar ook praktisch gezien niet altijd de beste manier.

Natuurlijk is dit ook afhankelijk van het onderwerp dat u fotografeert, in vele gevallen zal de automatische instelling volstaan, de handmatige en semi handmatige instellingen bieden u echter veel meer creatieve mogelijkheden. Denk hierbij aan een mooie wazige achtergrond bij het fotograferen van een portret of bijvoorbeeld een bloem. Of misschien wilt u juist de snelheid van een onderwerp benadrukken.

Voor het kiezen van het juiste moment is naast de technische kennis ook het snel herkennen van situaties erg belangrijk. Het is een kwestie van leren observeren, het ontwikkelen van een constante alertheid. Een creatieve fotograaf kijkt kleuren, vormen, structuren en lichaamstaal. Hij of zij is zich ook bewust van de achtergrond en het effect hiervan op de foto's.

Kortom het kiezen van het juiste moment is een combinatie van technische ervaring, goed observeren, geduld en alert reageren. En vergeet niet dat ook de factor geluk altijd meespeelt!

Continu opnamen

Stel bij het fotograferen van mensen uw camera in op continu opnamen. De eerste foto is vrijwel altijd een geposeerde foto. Hierna ontspant de persoon omdat deze denkt dat de foto genomen is. Het resultaat is veelal een spontane tweede of derde foto.